

เดือน มีนาคม ๒๕๖๓ (จ-๕)

เตือนการระบาด เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

เดือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในเขตภาคกลาง เผื่อระวังการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เนื่องจากช่วงสภาพอากาศเริ่มเข้าสู่ฤดูร้อนเหมาะต่อการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล และระยะข้าวอยู่ในช่วงแตกกอ ดังนั้นขอให้เกษตรกรเผื่อระวังการระบาดและหมั่นสำรวจแปลงนาอย่างสม่ำเสมอ หากพบให้รีบแจ้งเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอใกล้บ้าน เพื่อดำเนินการควบคุมและป้องกันกำจัดก่อนเกิดการระบาดรุนแรง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Nilaparvata lugens*

วงศ์ : Delphacidae

อันดับ : Homoptera

รูปร่างลักษณะ

เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลเป็นแมลงปากดูด ตัวเต็มวัยมีขนาดยาวประมาณ ๓ มิลลิเมตร กว้าง ๑ มิลลิเมตร ลำตัวมีสีน้ำตาลจนถึงสีน้ำตาลปนดำ มีรูปร่าง ๒ ลักษณะคือ ชนิดปีกยาวและชนิดปีกสั้น เพศเมียมีขนาดใหญ่กว่าเพศผู้ ตัวเต็มวัยมีชีวิตรประมาณ ๒ สัปดาห์ เพศเมียชนิดปีกยาวสามารถวางไข่ได้ ๑๐๐ ฟอง และเพศเมียชนิดปีกสั้นสามารถวางไข่ได้ ๓๐๐ ฟอง โดยจะวางไข่เป็นกลุ่มเรียงแถวที่เส้นกลางใบหรือกาบใบ กลุ่มละประมาณ ๘ - ๑๐ ฟอง ซึ่งมองเห็นเป็นรอยข้ำสีน้ำตาลตรงบริเวณที่วางไข่ และไข่จะฟักเป็นตัวอ่อนภายใน ๗ - ๙ วัน ตัวอ่อนมีอายุประมาณ ๑๑-๑๗ วัน จะเข้าสู่ระยะตัวเต็มวัยโดยทั่วไปแล้วตัวเต็มวัยเพศเมียมีอายุเฉลี่ยประมาณ ๑๕ วัน ส่วนเพศผู้มีอายุเฉลี่ยประมาณ ๑๓ วัน ตัวเต็มวัยชนิดปีกสั้นบินไม่ได้ จะอาศัยดูดกินน้ำเลี้ยงจากต้นข้าวและขยายพันธุ์อยู่ในแปลงนา ส่วนชนิดปีกยาวสามารถบินอพยพไปยังแปลงนาอื่นได้

ลักษณะการทำลาย

เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลเป็นแมลงปากดูด ทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยอาศัยดูดกินน้ำเลี้ยงจากกาบใบข้าวบริเวณโคนต้นเหนือระดับน้ำเล็กน้อย หรือที่เส้นกลางใบหลังใบข้าว โดยใช้ปากแทงดูดกินน้ำเลี้ยง จากท่อน้ำและท่ออาหาร ทำให้ต้นข้าวแสดงอาการใบเหลือง เติบโตช้า ถ้าเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลระบาดรุนแรง ต้นข้าวจะแสดงอาการไหม้แห้ง คล้ายถูกน้ำร้อนลวก เรียกว่า ฮอปเปอร์เบิร์น ทำให้ข้าวแห้งตาย เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลสามารถทำลายข้าวได้ทุกระยะสามารถพัฒนาและปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและอาหาร เช่น เมื่อมีอาหารมากจะพัฒนาตัวเองเป็นชนิดปีกสั้นและขยายพันธุ์ได้มาก แต่เมื่ออาหารมีน้อยจะพัฒนาตัวเองเป็นชนิดปีกยาวเพื่ออพยพไปยังแหล่งอาหารอื่น

แนวทางการป้องกันกำจัดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลโดยวิธีผสมผสาน

๑. เลือกปลูกข้าวพันธุ์ต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เช่น กข ๖ กข ๓๑ กข ๔๑ กข ๔๗ สุพรรณบุรี ๒ สุพรรณบุรี ๓ สุพรรณบุรี ๔๐ พิษณุโลก ๒ เป็นต้น และไม่ควรปลูกพันธุ์เดียวกัน เกิน ๔ ฤดูปลูก ควรปลูกสลับกัน ระหว่างพันธุ์ต้านทานสูงกับพันธุ์ทนทานหรือพันธุ์อ่อนแอปานกลาง โดยพิจารณาอายุเก็บเกี่ยวให้ใกล้เคียงกัน เพื่อลดความเสียหายเมื่อเกิดการระบาดรุนแรง

๒. หว่านข้าวตามคำแนะนำในอัตรา ๑๕ – ๒๐ กก./ไร่ เพื่อไม่ให้ข้าวหนาแน่นมากเกินไป และสะดวกในการจัดการแมลงศัตรู โรค และวัชพืช

๓. ใส่ปุ๋ยในอัตราที่เหมาะสม ไม่ควรใส่ปุ๋ยไนโตรเจนมากเกินไป เนื่องจากข้าวมีการเจริญงอกงามและเขียวจัดเหมาะสมต่อการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล และแมลงศัตรูชนิดอื่น

๔. สำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำองค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบนิเวศในแปลงนํามาวิเคราะห์และตัดสินใจด้วยตนเองในการจัดการแปลงจากสถานการณ์จริง

๕. ในแหล่งที่มีการระบาด และควบคุมระดับน้ำในนาได้ หลังปักดำหรือหว่าน ๒-๓ สัปดาห์จนถึงระยะตั้งท้อง ควบคุมน้ำในแปลงนาให้พอดีดินเปียก หรือมีน้ำเรี่ยผิวดินนาน ๗-๑๐ วัน แล้วปล่อยขังทิ้งไว้ให้แห้งเองสลับกันไป จะช่วยลดการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

๖. เมื่อสำรวจพบเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เฉลี่ย ๑-๑๐ ตัว/กอ/จุด ใช้เชื้อราบิวเวอเรีย อัตรา ๑ กิโลกรัม ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือสารสกัดสะเดา อัตรา ๖๐-๘๐ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ผสมสารจับใบ ฉีดพ่นในช่วงเย็น ควรพ่นในบริเวณที่พบเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

๗. เมื่อสำรวจพบเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เฉลี่ย มากกว่า ๑๐ ตัว/กอ/จุด พิจารณาใช้สารเคมีตามคำแนะนำ ดังนี้

๑. ข้าวระยะกล้าถึงแตกกอ (อายุ ๓๐-๔๕ วัน)

- บิวโทรเฟซิน ๒๕ % WP ๑๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
- บิวโทรเฟซิน ๑๐ % WP ๒๕ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
- บิวโทรเฟซิน ๕ % WP + ไอโซโปรคาร์บ ๒๐ % WP ๕๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

๒. ข้าวระยะแตกกอเต็มที่

- อีโทเฟนพริกซ์ ๑๐ % EC ๒๐ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
- อีโทเฟนพริกซ์ ๕ % EC ๔๐ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
- คาร์โบซัลเฟน ๒๐ % EC ๑๐๐ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
- ฟิโนบูคาร์บ ๕๐ % EC ๖๐ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
- ไอโซโปรคาร์บ ๕๐ % WP ๖๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

๓. ข้าวระยะตั้งท้องถึงออกรวง

- ไดโนทีฟูแรน ๑๐ % WP ๑๕ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
- ไทอะมิโทแซม ๒๕ % WG ๒ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
- โคลโทอะนินดิน ๑๖ % ๖-๙ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
- อิมิดาโคลพริด ๑๐ % SL ๑๕ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
- อีทีโพรล ๑๐ % SC ๕๐ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

สารเคมีที่ไม่แนะนำให้ใช้ในนาข้าว

สารเคมีบางชนิดที่ไม่แนะนำให้ใช้ในนาข้าวเนื่องจากจะทำให้เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลระบาดเพิ่มขึ้น เป็นสารกลุ่มไพรีทรอยด์สังเคราะห์ ได้แก่

๑. แอลฟาไซเพอร์เมทริน ๑๐ % EC ชนิดพ่นน้ำ
๒. ไซแฮโลทริน แอล ๕ % EC ชนิดพ่นน้ำ
๓. ไซเพอร์เมทริน ๑๕ % EC ๒๕ % EC ชนิดพ่นน้ำ

